

Kommentar till Migrationsöverdomstolens beslut den 22 oktober 2009 (mål nr UM 5156-09) och angående bevisvärdet hos afghanska pass

Med anledning av Migrationsöverdomstolens beslut den 22 oktober 2009 i mål nr UM 5156-09 (se bilaga) har fråga uppkommit angående bevisvärdet av uppvisade afghanska pass vid prövning av identitet.

Målet gällde frågan om uppehållstillstånd för en afghansk medborgare som ansökt om asyl. Migrationsverket hade bedömt att den sökande var myndig. Migrationsdomstolen delade den bedömningen. I Migrationsöverdomstolen åberopade den klagande en passhandling utfärdad av Afghanistan's ambassad i Oslo till stöd för sina påståenden att han är minderårig. Domstolen konstaterade "att det numera föreligger en passhandling i målet som utvisar att klaganden är minderårig." Eftersom frågan om klagandens ålder och de därmed förknippade frågorna har varit av väsentlig betydelse för underinstansernas bedömning när det gällde den klagandes rätt till uppehållstillstånd, undanröjdes underinstansernas avgöranden och målet återförvisades till Migrationsverket.

Migrationsöverdomstolens uttalanden i det aktuella målet förefaller vid en första anblick ange att personens identitet, eller i vart fall ålder, är tillräckligt klarlagd genom det uppvisade passet och att afghanska pass således generellt bör tillmätas stort bevisvärde. Domstolen anger dock inte uttryckligen att handlingen i sig tillräckligt klarlägger åldern/identiteten. Det bör i sammanhanget noteras att enligt principen om fri bevisprövning och bevisvärdering kan domstolen rimligen inte uttala sig generellt i frågan rörande afghanska pass bevisvärde. Det är möjligt att domstolen - som inte inhämtade yttrande från verket i frågan om passets bevisvärde - vid en sedvanlig samlad bedömning av samtliga omständigheter i det enskilda målet ansett att den klagande tillräckligt klarlagt att han var minderårig. Det är dock även möjligt att domstolen inte i någon egentlig mening har tagit ställning till i vilken mån klagandes identitet (inkl. ålder) är klagjord, men har ansett att passet har ett bevisvärde och utgör sådan i sammanhanget relevant bevisning (frågorna om klagandens ålder etc. har varit av väsentlig betydelse) att det finns fog att återförvisa frågan för prövning i första instans. Uttrycket "utvisar" behöver inte betyda annat än att passet anger att klaganden är minderårig.

I sammanhanget bör även Kamrättens i Sundsvall uttalanden (se mål nr 1789-07 den 18 mars 2009, bilaga) uppmärksammas. Målet gällde ändring av födelsetid i folkbokföringen enligt folkbokföringslagen. Den klagande yrkade på ändring av födelsetid i folkbokföringsregistret. Till stöd för yrkandet åberopade hon ett nytt pass utfärdat av Afghanistan's ambassad i Oslo. Kamrätten konstaterade bland annat att för att i efterhand ändra uppgifterna i registret bör det "entydigt" framgå av utredningen att de registrerade uppgifterna är felaktiga. Rätten ansåg inte att utredningen var av den styrkan att de nya uppgifterna kunde godtas.

Det är alltså Migrationsverkets uppfattning att identitetskontrollen vid utfärdande av pass vid den afghanska ambassaden i Oslo är så bristfällig att dessa pass inte självständigt kan styrka eller ens göra innehavarens identitet sannolik. Den uppfattningen synes delas av i vart fall Skatteverket, Förvaltningsrätten i Umeå och Kamrätten i Sundsvall.

Afghanska pass saknar dock inte bevisvärde. Uppvisande av sådant pass eller av andra typer av handlingar (t.ex. ett identitetskort, körkort, fotoförsedda betygshandlingar, fotoförsedda militärhandlingar) kan vid en sedvanlig sammanvägning och fri bevisvärdering, tillsammans med sökandens utsaga, vara nog för att tillräckligt klarlägga identiteten (se bl.a. Rättschefens rättsliga ställningstagande 2010-03-11 (RCI 03/2010), Medborgarskapshandboken och asylprövningsområdets styrsignal 2009-05-29 rörande identitetshandlingar och AT-UND).

Samråd har skett med verksjuristen